

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 14 K — f.
Fél évre 7 K — f.
Negyed évre 3 K 50 f.
Egy óra 1 K 20 f.
Egyes szám — K 10 f.
Nyitlér sora — K 50 f.

SZÉKELY UJSÁG

A HÁROMSZÉKMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként háromszor:

kedden, csütörtökön
és vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG:

DR. I. DIÉNES ÖDÖN

főszerkesztő-ügyvédi irodájában

Báthori-ut 14. szám.

Telefon-szám.

Kiadja a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadóhivatal és papírkereskedés telefon-szám

Miért van szükség szigorú rekvirálásra?

A háboru megbolygatta a közéletet, sok munkáskezet vont el a termeléstől s a hadsereg ellátásában új feladatot rótt a hatóságokra. Már az első háborus tavaszon is azóta minden tavasszal gondos beosztással kellett élnünk, hogy kivárhassuk az új termést, azóta pedig egyáltalában nem volt alkalom tartalék készleteket gyűjteni, sőt a mind kevesebb munkaerő, a nemzetközi forgalomnak mind teljesebb megakadása és néhány gyenge termőév fokról-fokra sulyosabbá tette a helyzetet. Igaz, hogy némi önmegettagadás, itt-ott nélkülözés árán megghiusítottuk ellenségeink embertelen szándékát, mely kiheztetésünkre irányult, de most már odáig fejlődtek az állapotok, hogy a világháboru negyedik tavaszán rendkívüli eszközökhöz, ugymint szigorúan végrehajtott új rekviráláshoz kénytelen folyamodni a kormány, a hadsereg és a polgári lakosság élelemmel való ellátása érdekében.

Értsük meg jól, hogy ez komoly, de nem zaklató akció. Senki se vegye a fejébe, hogy veszedelembé kerültünk. Hiszen két ellenségünket már rászoritottuk a békére s a tobbival való döntő mérkőzésünk ugyancsak ragyogó sikerek közt indult meg. Élelmünk is van annyi, amennyivel beérhetjük az új termés behordásáig, de csak a legnagyobb takarékossgal és helyes elosztással. Ebben áll a helyzetnek aggodalmasan volta mellett is kétségtelen komolysága. Ez hozza magával az erélyes és szigorú új rekvirálást, amiben tehát senki se lánson fölösleges zaklatást a hatóságok részéről, mert hiszen nem arról van szó, hogy a megélhetés nehezebbé tétessék, hanem arról van szó, hogy a hadsereg ellátásában, vagy a közéletben megtarthassuk mindazt, amit a négy világháborus esztendő legendás küzdelmében kivívtunk.

Bűn volna most, a végső döntés legfeszültebb idején visszariadni azoktól a nem elviselhetetlen kellemetlenségektől, amelyekkel az új rekvirálás esetleg járhat. Sulyos bűn a hatóságoknak ellenszegülni, azok elől kitérni s aki ilyet próbál, érezni is fogja az igazságszolgáltatás sujtó kezét. De Magyarország lakossága egészben véve helyesen, nemesen, hazafiasan viselte magát a világháborus megpróbáltatások eddigi folyamán; fényes példáit adta belátásának és áldozatkészségének s ezek után bizvást remélhetjük, hogy nagy városokban és apró tanyákon, palotában és kunyhóban, mindenütt, mindenki zugolódás nélkül, készségesen, megértéssel, türelemmel, odaadással fogja követni az új rekvirálásra vonatkozó rendelkezéseket, sőt önként siet közhasználatra bocsátani a szájától megtakarítható élelmet — a győzelemért, a békéért, a haza javáért.

Adakozzunk a Rudolf-kórház javára!

Elhurcoltatásomtól a szabadulásig.

Kálvária-ut Raducaneni felé.

— Irta: Máhig Berard. —

11.

1916. okt. 29-én borongós, esős hideg őszi napra virradtunk. Ez egyszer igazat mondott az oláh felügyelőnk! Már kora reggel kiadták a napi parancsot, hogy tovább indulunk, mindenki készülődjön. Nem volt nehéz a pakolás, hisz mindenki magán hordta, amije volt, sőt az is nagyon fogyatékos volt, mert mint már említém, a legtöbbet gyenge nyári ruhában estek Kézdivásárhelyen a lelketlen oláh csendőrök kezébe. Attól tehát nem fájt a fejünk, hogy valamit elfelejtünk! Készen is voltunk csakhamar az indulásra. Hogy haza nem megyünk, mindnyájan sejtettük, de hogy hová visznek bennünket az erős katonai fedezet mellett, szintén nem tudtuk. Ez egyszer kivétel nélkül mindnyájan a vak engedelmség feltétlen hívei lettünk! Az indulás előtt kiterelnek bennünket az iskola udvarára, sorba állunk, mindenki megkapja a szokásos porciót — kenyeret és turót — utavalóul. Még egyszer megolvassnak bennünket, jelen van a kerület praefektusa is, a katonák körül vesznek és megindul a szomorú menet permetező esőben. Bucsut mondunk Husinak, a Strada Besszarabján indulunk északra. Óriási sárban törtetünk felfelé, a városban kívül fekvő dombra, hol az oláh temető terül el. Ez már ismeretes; néhány kiszenvedett társunk már ott alussza csendes álmát, megszabadulva a földi szenvedéstől, melyből még nekünk ugyancsak kijutott. — Már maga az út is, melynek se hossza, se vége, nagyon fárasztólag hatott a már ugys meggyengült szervezetünkre. A menetelés bár nem volt oly rémes, mint Kézdivásárhelyről Sósmező felé, de hosszúságával teljesen egyenlő; ugyanis 42 km.-nyi hosszú ut várt reánk. Felérve a domb tetejére, elég szép vidék tárul szemeink elé, — alig egy pár km.-nyire, látjuk a Pruth folyó kanyargós medrét; most már tudtuk magunkat egy kicsit tájékozni is. Térképet, mióta hazulról eljöttünk, nem láttunk és így a Pruth folyó, földrajzi ismeretünk nyomán, rávezetett, hogy mi Besszarabia szomszédságában, Moldova legkeletibb részében vagyunk. Este felé érkezünk meg Drencenibé, közvetlen a Pruth partján fekvő oláh-zsidó örszégbe.

Fáradtak voltunk, agyoncsigázott testünk pihenés után vágyódott. Hosszu volt a község, alig bírtuk már fáradt testünket. — Végre megérkezünk a pihenési állomásra. A község seföldi postája (csendőri közeg feje) átvesz bennünket és óriási sárban a Pruth mellett álló bambárba hajt be mindnyájunkat. Piszkok, deszkákból összerótt és cölöpökön álló raktár, melyben berakódtatásunk előtt lisztes zsákok lehettek, mert padlózata egészen fehér volt.

(Folyt. köv.)

A háboru hirei.

A „hiv“ jelzésüeket a miniszterelnökség sajtóosztályától kapjuk)

Ujabb győzelem a nyugati fronton.

Érk. ápr. 8. este 8 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) A Daily Mail szerint a németek megsemmisítő csapást mértek Fosch csapataira a Somme mentén. Az angol tüzéség kénytelen volt visszavonulni.

A németek Amiens előtt.

Érk. ápr. 9. d. u. 5 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: a németek Amienst annyira megközelítették, hogy elestére már legközelebb számítanak.

Uj orosz nagykövetek.

Érk. ápr. 9. este 7 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenti: Joffet berlini és Kamenet bécsei orosz nagykövetekké kineveztek.

Esti jelentés.

Érk. ápr. 9. d. e. 8 ó.

(Budapesti tudósítónktól.) A nyugati harc-térről jelentik ápr. 8-án este: Az Oise déli partján támadásunk folytatásaképen új eredményeket értünk el. Pierremandet és Fellembayrt elfoglaltuk.

HIREK

Szerda, április 10.

— Halálozások. Kovács Dániel csizma-

dia városunkban meghalt. Az életerős ember jönevű iparos volt, ki iránt részvételt vannak polgártársai. Vasárnap délután temettek. — *Manás Józsefné*, vendéglős felesége e hó 7-ikére virradólag rövid betegeskedés után elhunyt. Hétfőn délután volt a temetése. — *Benkő Pál*, a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár könyvelője vasárnap délután elhunyt. Régi, kipróbált tisztviselője volt évtizedeken át a takarékpénztárnak. Halálát kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. — *Özv. cőfalvi Csia Albertné* szül. barátosi Balogh Anna urnő 83 éves korában elhunyt. A kiváló székelly asszony halála nagy és előkelő rokonságot borított gyászba. — *Kökös községet* is gyász érte: unitárius lelkésze, Vaska Béla 60 éves korában meghalt.

— **Műsoros megyei estély.** Szombaton

este volt Sepsiszentgyörgyön a világháboru folyamán Háromszékvármegye hősi halált halt katonáinak özvegyei és árvái javára rendezett műsoros megyei estély. Az estély fényesen sikerült minden tekintetben. Nagy Endre nem jött el konferálni és ezt a tisztet elég ötletesen Goldberger hadnagy töltötte be. Véghez Erzsike zongorajátéka a beállott családi gyász miatt elmaradt és így elsőnek Resch Katalin kézdívásárhelyi polg. isk. tanítónő éneke volt programmon Márton Ilonka ugyanide való tanítónő zongorakisérével. Ezután Nagy Dénes kézdívásárhelyi főgimn. tanár hegedűjátéka következett Márton Ilonka kísérével. Mindkét pont, ugy az ének, mint a hegedű és a zongorakiséret a legteljesebb sikert aratta, a közönség el volt ragadtatva a művészi szerepektől. Egyik 82-ös ezredbeli zenész tárogatójátéka után Fejér Sárika, Hirth Baba, Knörr Baba, Molnár Lili és Pap Gizi táncjelenetét követte. A bájós fiatal lányok ügyes tánca sok tapsot aratott. A program végével megkezdődött a kiváló reggelig tartó tánc és a büfében a jó kedv. Az estély tiszta jövedelme huszezer koronán felül van. A tánchoz a talpalá valót a 82. gyalogezred zenekara szolgáltatta. A közönségből a megye minden részéből a legválogatottabbak és legelőkelőbbek jelen voltak.

— **A liszthány és Ráth Endre.** Dr. Ráth Endre, városunk agilis képviselője a *Székely Ujság*-ban olvasva a városunkban beállott liszthányt, nyomban megkereste Erdély kormánybiztosát a mizéria orvoslása végett. A kormánybiztos most a következő táviratban választott képviselőnknek:

„Háromszékvármegye alispánját utasítottam, hogy Kézdivásárhely város céljaira a vármegyei kontingens terhére lisztet azonnal utaljon. Közélelmzési kormánybiztos.”

Liszt érkezett is a napokban a városnak, azonban újból csak kukoricaliszt. No de nem hiányzik a méltányosság se. Akinék pld. 11 kiló liszt jár, az kap 10 kiló kukoricát és egy kiló kenyérlisztet. Ez is köszönet! Mindazonáltal dr. Ráth Endrét szíves fáradozásáért hála-lasan köszöntjük.

— **Repülőgép este a város felett.** Szombat este 8 órakor a már csendes város felett repülő jelent meg és nagy zajjal, erős motorzugással szállott keresztül, rövid percek alatt többször megkerülve a várost. A lakosság megdöbbenve özlött ki az utcákra: sokan ellenséges repülőgépre gondoltak, mely cirkálás közben erre felé tévedt, voltak azonban higgadtan gondolkozók, akik a mi repülőnk eltévedését látták a város felett ide-oda száguldó repülőben, mely nem találja a helyet a leszállásra. Érdeklődéssel nézték a repülőgép röpködését, mely a sötétben, a levegőtengeren keresztül síkló apró fénygolyónak látszott. A kézdiszentkatolnai repülőtelepen egymásután szálltak fel a vörös fényjelek, azonban a repülő még mindig küzdött a sötétséggel, nem találta a telepet. Végre aztán fél óra múlva alábbhagyott a motor zugása és a repülőnek sikerült leszállani. Amint megtudtuk, a gépet a mi ismert pilótánk, Berényi vezette, aki Csikmegyében járt és onnan félhomályban vágott neki az utnak. A hegyek felett felhőkbe került és eltevesztette az irányt. De egy pillanatig se reszkedett a keze és erős kézzel irányította gépjét. Egyszer Sepsiszentgyörgy irányába fordult a gépjével és Étfalvazoltán határában le is szállott. Itt a faluból kirohanó nép mutatott irányt, mire újból felszállott és most Kézdivásárhelynek vágott. A fölörppenő fényjelek irányították útjában, míg végre derék pilótánk földet ért.

— **Világítási mizériák.** Kaptuk a következő sorokat: Teljes éjszakai világítást kérünk, de a közbiztonság és vagyon megőrizhetése szempontjából követeljük. A villany világító társaság a világítási díjakat 30 százalékkal, aztán a 30 százalékkal felemelt díjat 50 százalékkal emelte még fennebb, azért, hogy a hadikárait rajtunk beszedje, mert az állami hadikár megtérítésben nem bíz. Jól van. Fizetünk. De ellenértéket követelünk. Tessék egész éjjel üzemeltetni, most már ugyanis rövidültek az éjjelek, — hogy a kirabolt városka lakossága megmaradt vagyonkáját a villanyosság mellett meg tudja őrizni a most átvonuló katonaság elől. A szántáshoz az állatokat már reggel 2 órakor el kell látni és nincs világosság. Ha a télen tudtak ebből üzemeltetni, most amikor d. u. 6 órakor kezdik a világítást (és nem fél-4 órakor), tehát 1 félórát délután és a reggel 5—7-ig tartó 2-órás időt, összesen 3 és fél órát takarítanak meg, akkor most reggel 2 órától 4 óráig gazdasági, közlelmzési és rendbiztonsági okokból el kell tekinteni a kényelmi szempontokat. Tessék a pénzünkért világítani!...

— **Negyvennyolcas honvédek orosz fogságban.** Székely Elek dési honvéd százados az orosz fogságból megszabadulva, elbeszélte, hogy Szibériában két, 1849-ben orosz fogságba esett magyar hadifogollyal találkozott, a kik elmondották, hogy Félagyházánál estek orosz fogságba. Az egyik öreg honvéd hadifogoly elmon-

dotta, hogy tavaly még tizenhét élt együtt, azóta tizenhatan meghaltak. Három évig tartott, a míg Szibériába vitték őket, ahol jól bántak velük, földet adtak nekik és megnősültek. Fiaik még tudtak magyarul, de unokáik már nem és ezek mostani háborúban már a magyarok ellen harcoltak. Többször irtak haza, de választ nem kaptak. A két öreg ember magyarul mondotta el ezeket. Érdekes, hogy mindkét 48-as honvéd székely származású, az egyik háromszéki, a másik pedig csikmegyei.

— **A vidéki városok és a leszerelés.** Tóth János belügyminiszter leiratban értesítette az összes vidéki városok törvényhatóságait arról, hogy a leszerelés után nagymennyiségű felszerelési cikk szabadul fel. Ezek között lesz betegszállító autó, fertőtlenítő autó, röntgenautó, ágyak, ágyneműek, fertőtlenítő szerek és sok egyéb. A belügyminiszter felhívta a városokat, hogy záros határidőn belül jelentsék be, hogy az említett felszerelésekből milyen cikkekre van szükségük, mert a katonai parancsnokság ezeket a leszereléskor átengedi a városoknak.

— **A kézdivásárhelyi postaszállítás.** A kézdivásárhelyi postaszállításra pályázatot hirdettek. A postaszállító köteles a kézdivásárhelyi postahivataltól a kézdivásárhelyi pályaudvarra és vissza naponként kétszer közlekedő kettős fogatu tárkocsi és naponként kétszer egyesfogatu kocsi küldőnc járatot, valamint a Kézdivásárhelytől 17 kilométerre fekvő Kézdimárcosfalva érintésével naponként egyszer közlekedő egyes fogatu kocsi küldőnc járatot az igazgatóság által meghatározandó menetrend szerint fenntartani. A pályázat feltételei és a szerződési minta a kézdivásárhelyi posta és távirda hivatalnál megtekinthetők.

— **Orosz foglyok betörő bandája.** A pályaudvarparancsnokság letartóztatott négy orosz foglyot, akik teljesen fel voltak fegyverkezve betörőszerszámokkal. Valószínűnek tartják, hogy ezek dézmálták már hónapok óta a vasuti kocsikat és ők követték el a pincéfeltöréseket.

KÖZGAZDASÁG.

A lóbab termesztése.

Tapasztaltabb erdélyi gazdák régen helytelenítik azt, hogy Erdélyben sok helyen erőltetik a gazdák a tengeri termesztést, holott az alig fizeti ki magát. A brassóme gyei százszáz gazdák igen helyesen oldották meg a kérdést, midőn a tengeri termesztés helyett évről-évre nagyobb mértékben térnek át a lóbab termesztésére. A lóbab nemcsak azért értékesebb, mert magvának tápanyag tartalma a marhahússal vetekszik, hanem azért is, mivel elég szép magtermést hoz és magasabb árnál fogva több jövedelmet hajt holdanként, mint a tengeri.

Főleg a mostani időben nagy fontossága a lóbab termesztése, mivel roppant tápláló voltánál fogva az emberi közlelmzésnél óriási előnyt jelent. Régen békeidőben a lóbabnak mindkét fajtáját a kisebb szemű lóbabot, mint a nagyobb szemű fajtát a disznóbabot csupán állatok etetésénél használták fel, ma azonban legtöbb megyében emberi eledelül használgják, sőt magvából kevés árpával keverve és megpörköelve feketekávé készítenek.

A lóbabról azt tartották eddig, hogy keserű voltánál fogva emberi eledelül nem alkalmas. Ez téves, mert ha a magot meghéjazzák, mivel csupán a héja keserű izü, maga a mag megfőzve teljesen a gesztenyéhez hasonló izü és nemcsak levesnek, vagy főzeléknek használják, hanem még megdarálva a kenyérliszt közé keverik és kenyeret sütnék belőle, amely sokkal táplálóbb, mint a közönséges kenyér.

A keserű izü héj eltávolítása kétféle módon szokásos. Vagy malomba koptatják le tágra erezett malomkövek között a nyers lóbabról, vagy pedig a mi kisebb háztartásokban kivihe-tőbb, úgy hogy a lóbabot este hidegvízbe áztatják, hogy a mag héja kissé megduzzadjon, másnap reggel a vizet kiöntik és a lóbabma-

got kissé megfőzik. Főzés közben a maghéj egészen megpuhul és leválik a szemről, miközben keserű izét a víz kivonta. Erre ezt a vizet is kiöntik és most főzik meg új vízben véglegesen. Midőn a bab megőtt, szitán át-töltik (átpasszírozzák) és a héj a szitán marad. Az átpasszírozott anyag a gesztenyéhez teljesen hasonló izü. Miután úgy gazdasági, mint közlelmzési szempontból a lóbab természetes kiterjesztése indokolt, miniszteri kirendelt-ség főleg Háromszékmegyében igyekszik a ló-bab termesztést fölkaroltatni annál is inkább, mivel ott a gazdák ezzel még nem igen fog-lalkoztak. Nagyon helyes volna, ha a tisztvi-selők házikertjeikben szintén vetnének lóbabot mivel mint már mondtam, a lóbab olyan ki-tűnő tápanyag, hogy a húst pótolhatja.

A lóbab lehetőleg korán vetendő trágya-erős földbe, kicsiben úgy, mint a közönséges babot szokás; nagyban azonban legjobb a vető-géppel 50 cm. távolságra sorba vetni. Kat. holdankint 65 kg. vetőmag szükséges. Épp úgy kell kapálni, mint a tengerit, csak midőn már oldalhajításai vannak, lóval való kapáláskor vi-gyázni kell, nehogy törekény üvegszerű szárai letörjenek.

A lóbabot kézzel kell az aratásnál a föld-ből kihuzni és cséplőgéppel elcsépelni, úgy azonban, hogy a cséplőgépdob vas-verőlécei helyett fából készült és ritkábban állított verő-léceket szerelünk föl, nehogy a magvak a csép-lésnél széthasadjanak és összetörjenek. A kézi csép különben a legjobb munkát végzi.

Kat. holdankint rendes viszonyok között kb. 16—18 mázsa mag termést kaphatunk és miután a lóbab 1918. évi maximált ára 90 korona per 100 kg, elég tekintélyes jövedelmet érhetünk el.

Akik lóbabot akarnak vetni, jelentkezze-nek a m. kir. gazdasági felügyelőségnél. Lóbab vetőmag a Székely Gazdák Szövetkezeténél les-z kapható.

B. P.

Kiknél vannak idegen tárgyak?

Turóci Dániel irodatiszt közli velünk, hogy lakására a katonák a következő tárgya-kat vitték: Egy barna vaságyat és egy össze-rongált íróasztalt. Jogos tulajdonosa elviheti.

Ismételten felhívjuk a közönséget, hogy akinél még volna valami idegen tárgy, közölje velünk, vagy pedig a rendőrséggel. A katonaság elvonulásával ugyanis a rendőrség sorra veszi a lakásokat és akinél idegen, be nem je-lentett tárgyakat talál, az ellen megindítja az eljárást.

NYILTTÉR*

Nyilvános köszönet.

Mindazoknak, kik feledhetetlen férjem, illetve édes atyánk temetésén megjelentek s részvétükkel bánatunkat enyhítették, ezuton mondunk köszönetet. Ugy szintén fogadják kö-szönetünket a ref. dalárda tagjai, kik megje-lenésükkel és közreműködésükkel drága halot-tunk emlékét is megtisztelték.

Kézdivásárhely, 1918. ápr. 8-án.

Özv. Kovács Dánielné
és gyermekei

*E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Egy jókarban levő malom április 24 től kezdve

kiadó.

Értekezni lehet Özv. Nagy Ferencznénél.

Keresek

a városhoz* lehetőleg közel kaszálót 2—3 hold, továbbá 1—2 hold szántót. Szabó Lajos cég.

A Kökössy-féle ház, az Uj-uton a törvényszékkal szemben, e hó 14-én d. u. 3 órakor a hely-színén nyilvános árverésen el fog

adatni.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda R-T. villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.